

studenten aan het werk

—
06-2022

de heropleving





inhoud

01

intro en aanpak

04

02

resultaten

07

03

belangrijkste conclusies

31

01

intro en aanpak

1.1 waarom deze studie?

Studentenarbeid kreeg door de coronacrisis rake klappen met een absoluut dieptepunt in de paasvakantie van 2020. Maar net zoals de gehele arbeidsmarkt kende ook dit segment vorig jaar een sterke relance. Zo gingen er vorig jaar 269.994 jobstudenten aan het werk via een uitzendbureau. Dat zijn er ruim 40.000 meer dan in 2020, toen waren er 228.896 jobstudenten op uitzendbasis aan het werk. Het volledige aantal jobstudenten ligt nog een pak hoger: slechts 42,6 procent van de jobstudenten was actief via een uitzendbureau. In de zomer van 2021 werkten er 6.646 jobstudenten meer dan in dezelfde periode in 2019, voor corona dus. De cijfers spreken voor zich. De uitzendkantoren vervullen een steeds belangrijkere brugfunctie tussen jongeren en werkgevers op de Belgische arbeidsmarkt.

Onze consultants zijn daarbij dagelijks dé spilfiguur tussen studenten en ondernemingen en kennen de noden van beide klantgroepen door en door. Met deze studie verzamelen we al achttien jaar goed onderbouwde data over de verhouding tussen studenten en werk. Als grootste hr-dienstverlener van het land delen we deze expertise graag.

Al sinds de allereerste studie in 2004 gaan we jaarlijks bij een representatieve groep van duizend studenten na wanneer ze werken, welke jobs ze doen en in welke sectoren ze aan de slag gaan. Omdat we vinden dat 'werk' meer is dan betaalde arbeid uitoefenen in een bedrijf, onderzoeken we ook in welke mate de studenten zich engageren als vrijwilliger of klussen doen. We peilen hoe ze die jobs zoeken, hoeveel ze verdienen en waaraan ze hun geld uitgeven. Ook hoeveel studenten zonder arbeidscontract aan de slag gaan, hoe tevreden ze zijn over hun job en wat ze daarin belangrijk vinden, rapporteren we hier.

Bovendien gingen we dit jaar dieper in op hoe de studenten hun kansen op de arbeidsmarkt inschatten, wat hun verwachtingen zijn op vlak van hun eerste verloning en hoe lang ze denken te moeten werken.

Deze studie onderzoekt verschillende facetten van de allereerste contacten die jongeren hebben met onze arbeidsmarkt. Hoewel de resultaten van deze studie op heel wat vlakken een heel geleidelijke evolutie of zelfs status quo vertonen - wat aantoont dat de gehanteerde methodologie erg degelijk is - tekenen we ook dit jaar enkele interessante evoluties op. Wat ons betreft, is deze studie verplichte lectuur voor al wie met kennis van zaken wil meepraten over jongeren en werk. We durven zelfs hopen dat deze studie ook beleidsmakers en bedrijven inspireert die - net als wij - hun steentje willen bijdragen om dat eerste contact van jongeren met de arbeidsmarkt in goede banen te leiden.

1.2 aanpak

Voor dit onderzoek werden 1.000 studenten bevestigd die ouder zijn dan vijftien jaar en ingeschreven zijn in het secundair (algemeen, technisch en beroeps) of het hoger onderwijs (universiteit, hogeschool). De enquête werd online ingevuld tussen 1 april en 13 april 2022. De subgroepen zijn representatief voor de populatie (naar geslacht, leeftijd, regio, ...). De studenten kregen vragen over allerlei werkgerelateerde onderwerpen: hoeveel verdienen ze? Welk soort jobs doen ze? In welke sectoren werken ze? Waaraan besteden ze hun geld? Hoe tevreden zijn ze over hun job? Gingen ze aan de slag met een arbeidscontract? In welke mate willen ze als zelfstandige werken?

tabel 1

de respondenten

geslacht	man	49%
	vrouw	51%
taal	nederlandstalig	62%
	franstalig	38%
leeftijd	15-17 jaar	23%
	18-21 jaar	47%
	22-25 jaar	22%
	26-30 jaar	8%
huidig studieniveau	master	15%
	bachelor	40%
	middelbaar of lager	45%
gewenst studieniveau	master	40%
	bachelor	33%
	middelbaar of lager	27%
regio	vlaanderen	57%
	wallonië	29%
	brussel	15%

1.3 de impact van corona: een terugblik

Vooraleer we van start gaan met het bespreken van de nieuwe resultaten, staan we erop nog even terug te kijken op de impact die de coronapandemie had op studentenarbeid.

Tot 2020 stelden we een systematische groei vast van studentenarbeid. Zelfs in tijden van recessie bleef dit segment groeien. De coronacrisis zorgde ervoor dat deze heel lang opgaande trend werd doorbroken. Dat bleek nog uit onze studie vorig jaar. 85% van alle bevestigde studenten gaf toen aan dat ze gewoonlijk (zonder gezondheidscrisis) tijdens de zomervakantie (78%) of tijdens het jaar (72%) betaald werk verricht zouden hebben.

Uiteindelijk deed slechts 76% van alle bevestigde studenten betaald werk (tegenover 84% het jaar daarvoor). Zowel het aandeel studenten dat werkte tijdens de zomervakantie (64% versus 76%), als het aantal jobstudenten dat werkte tijdens de rest van het jaar (63% versus 70%) daalde ten opzichte van 2019.

Studenten werkten gemiddeld ook minder uren omwille van corona. Het gemiddeld verlies betrof 48% van het totaal aantal werkuren. Ook de mediaan voor het aantal gewerkte dagen lag een stuk lager: 30 dagen.

02

resultaten

2.1 aandeel werkende studenten

Deze studie gaat over werkende studenten. In de eerste plaats slaat dit op betaalde arbeid. Omdat we werk niet willen reduceren tot werken als jobstudent, gaan we in deze studie ook na of de studenten klussen tegen betaling of zich inzetten als vrijwilliger. Daarnaast polsten we ook voor het eerst naar het aantal jongeren dat een zelfstandige beroepsactiviteit heeft.

Slechts 12% van de jongeren werkt niet. Ze houden er dus geen zelfstandige beroepsactiviteit op na, hebben geen studentenjob, klussen niet bij en zetten zich niet in als vrijwilliger. Het overgrote deel van de studenten werkt dus wel. Werken maakt voor de grootste groep studenten dus deel uit van het dagelijks leven.

wie werkt wanneer?

- 72% (tegenover 63% vorig jaar) van de respondenten werkt als jobstudent tijdens de rest van het jaar. Dat is een stijging met 9 pp. ten opzichte van vorig jaar. Het percentage dat aangeeft te werken tijdens het jaar ligt significant lager in Brussel (62%) dan in Vlaanderen (77%) en Wallonië (74%). Nooit eerder lag het aandeel zo hoog. En nooit eerder was het verschil zo klein: slechts 5 pp. tussen de zomer en de rest van het jaar. Bij de eerste meting in 2004 werkte 30% van de studenten tijdens het schooljaar. De verklaring voor de enorme stijging moeten we zoeken bij de steeds flexibelere wetgeving. Daarnaast speelt de laatste jaren ook de krapte op de arbeidsmarkt een belangrijke rol. En ook corona bleek één van de drijvende factoren te zijn: zo werden er - zeker in het najaar van 2021 - heel wat studenten ingezet om de vele quarantainegevallen bij bedrijven op te vangen.
- Slechts 11% van alle studenten werkt alleen tijdens de zomervakantie, 6% alleen tijdens het schooljaar. Vorig jaar werkte nog 12% alleen tijdens het jaar maar men gaf toen al aan dat dat gewoonlijk (zonder gezondheids crisis) niet het geval was.
- 77% (tegenover 64% vorig jaar) van de studenten werkt als jobstudent tijdens de zomervakantie. Dit is een stijging met 13 pp. Het aandeel studenten dat tijdens de zomermaanden aan de slag gaat, bevindt zich daarmee zo goed als op hetzelfde niveau als in 2019 (76%). Op regionaal niveau ligt het percentage dat aangeeft te werken tijdens de zomervakantie significant hoger bij studenten die wonen in Vlaanderen (84%) tegenover zij die wonen in Wallonië (66%) of Brussel (72%). Het verschil in werkzaamheidsgraad vertaalt zich dus ook in studentenarbeid.

- 66% van de studenten combineert dus werk in beide periodes. Vorig jaar combineerde ongeveer de helft van de studenten (51%) werk in de zomervakantie met werk tijdens het schooljaar.
- Eén op de drie jobstudenten antwoordt soms te werken tijdens de blok of de examens. In Wallonië (40%) ligt dat percentage significant hoger. Ook leeftijd speelt een rol. Hoe ouder, hoe vaker men werkt tijdens deze periode (22-25 (40%), 22+ (42%) of 25+ (49%)). Ook zelfstandig wonende studenten (49%) en kotstudenten (39%) werken dan vaker. Het aandeel studenten dat werkt tijdens de blok stijgt jaar na jaar en steeg sinds het begin van de peilingen in 2018 (24%) met maar liefst 9 pp. naar 33%. Enkel vorig jaar lag het nog iets hoger (35%).

Opvallend: bijna de helft van de jobstudenten gaf aan dat werkgevers hen probeerden te overtuigen om toch tijdens de lesuren te werken. Dat ligt in dezelfde lijn met vorig jaar (47% tegenover 49%). De meerderheid van de studenten die tijdens de lesuren werkten, moesten hiervoor lessen overslaan (67% tegenover 77% vorig jaar), al gebeurde dit bij één op vier studenten slechts één keer per maand (24%).

grafiek 1

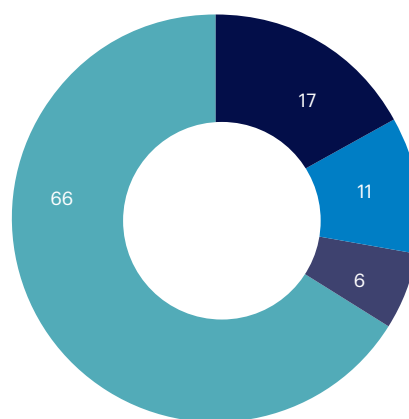
studenten en werk (in %)

17% werkt niet

11% werkt alleen tijdens de zomervakantie

6% werkt alleen tijdens het schooljaar

66% werkt tijdens zowel de zomervakantie als het schooljaar

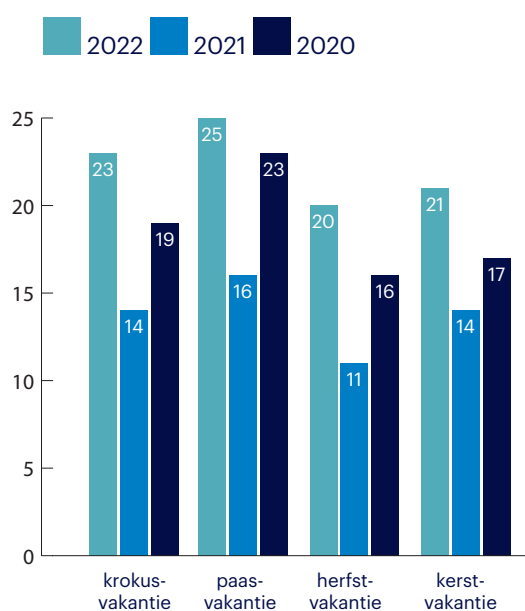


Bij wie tijdens het schooljaar werkt (72%), loopt het werkpatroon zoals steeds sterk uiteen.

- 34% werkt tijdens één van de andere, kortere vakanties (tegenover 22% vorig jaar en 30% het jaar daarvoor).
- 32% werkt regelmatig op vaste uren tijdens het weekend en/of de week (in 2021 was dit 26%, in 2020 21%).
- 27% werkt onregelmatig. Een stijging met 7 pp. tegenover vorig jaar en in lijn met het jaar daarvoor.

grafiek 2

aandeel studenten dat werkt tijdens de andere vakanties tijdens het schooljaar (in %)



- 21% van de studenten werkt buiten de vakantieperiodes met een vast uurrooster. Zo'n 70% is tijdens het weekend aan de slag (15% van het totaal). 58% werkt tijdens de week (12% van het totaal). Het merendeel van de studenten die tijdens de week werken, doet dat buiten de schooluren (43%), 15% geeft aan tijdens de lessen of colleges te werken. Dat is een lichte daling ten opzichte van vorig jaar (18%) maar ligt nog steeds hoger dan het jaar voordien. Dit is wellicht een rechtstreeks gevolg van de vele homeschooling en de virtuele lessen.

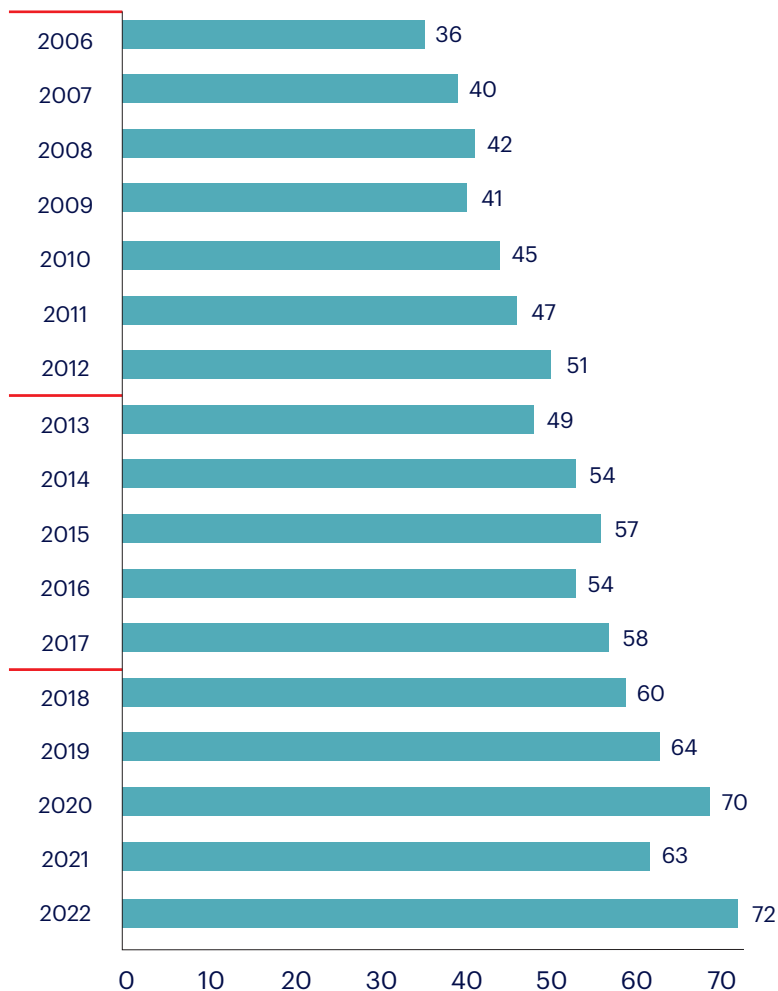
- Studenten geven aan gemiddeld 60 dagen per jaar te werken. Dit is een stijging in vergelijking met vorig jaar (56 dagen) maar ligt nog steeds lager dan het jaar daarvoor (64 dagen). Ook de mediaan voor het aantal gewerkte dagen ligt een stuk hoger: 40 dagen. Dat is 10 dagen meer dan vorig jaar en evenveel als het jaar daarvoor. Het grote verschil tussen de mediaan en het gemiddelde wijst op een sterk ongelijke verdeling. Sommige studenten zeggen elke dag aan het werk te zijn.

Het gaat in dezen niet om voltijdse dagen. Door de versoepeling van de wetgeving kunnen studenten nu veel gemakkelijker deeltijds werken. Zowel werkgevers als studenten maken hier blijkbaar sterk gebruik van. De omzetting van mogelijk te presteren dagen naar uren heeft dus - samen met de sterke economische conjunctuur - weldegelijk een groot effect gehad.

- 45% van de studenten doet allerhande klusjes tegen betaling, zoals babysitten of helpen in de tuin.
- 32% van de studenten zet zich in als vrijwilliger. Dit is quasi onveranderd in vergelijking met de voorbije jaren. Hoewel sinds 2004 veel meer studenten het hele jaar door werken, ging dit niet ten koste van hun engagementen als vrijwilliger. Deze resultaten bevestigen de berichten in de media (dat de vrijwilliger met uitsterven bedreigd is) dus niet. Een positieve vaststelling, ook al omdat vrijwilligerswerk vaardigheden aanscherpt die later in het beroepsleven van pas komen.

grafiek 3

aandeel studenten dat werkt tijdens het schooljaar (in %)



Deze figuur toont de evolutie van het aantal studenten dat tijdens het schooljaar werkt. De rode lijntjes geven aan wanneer de studentenwetgeving werd aangepast.

- In oktober 2005 mochten studenten ook buiten de zomerperiode 23 dagen aan de slag onder het voordelige studentenstatuut.
- Begin 2012 werd de regeling van 23 dagen tijdens de zomerperiode en 23 dagen in de rest van het jaar aangepast naar 50 dagen per jaar.
- Sinds 1 januari 2017 mogen studenten 475 uur per jaar aan de slag met een studentencontract. Het ziet er naar uit dat het effect van deze laatste uitbreiding zich nog steeds laat voelen, al speelt de conjunctuur uiteraard ook een rol.

uren verloren omwille van corona

Hoewel het aantal werkende studenten terug op peil is, verloren ze wel nog heel wat uren omwille van corona. 33% van de bevroagde studenten die hebben gewerkt, geeft aan werkuren te hebben verloren omwille van COVID-19. Studenten met een job in de 'andere diensten' (48%) en de horeca (46%) werden het hardst getroffen. Het gemiddelde verlies betreft 39% van het totaal aantal werkuren (versus 48%).





2.2 welk soort jobs, welke sectoren en welke bedrijven?

De sectoren die het meest een beroep doen op studenten zijn overduidelijk de horeca (22%), de detailhandel (19%) en de overheid/social profit (8%). Productiebedrijven (7%) en vrije tijd (7%) vervolledigen de top 5, die trouwens ongewijzigd blijft ten opzichte van vorig jaar.

Magazijnier (12%) bevestigt zijn nummer één positie van vorig jaar en is de populairste studentenjob. Kassier(ster) (9%) en administratief bediende (9%) vervolledigen de top 3.

De studentenjobs die het meest worden uitgevoerd, zijn net zoals de vorige jaren allemaal jobs waarvan verwacht wordt dat ze in de toekomst sterk in aantal zullen afnemen.

Zoals elk jaar merken we de traditionele verschillen tussen mannen en vrouwen. Zo werkt 14% van de meisjes als kassamedewerker (tegenover 4% bij jongens) en 6% van de meisjes werkt in de zorgsector als monitor (tegenover 3% bij jongens). Daarentegen heeft 16% van de jongens als magazijnier gewerkt (8% bij meisjes) en 9% als arbeider (5% bij meisjes).

nieuwe jobs zoals (fiets)koerier die veel actualiteit halen blijven beperkt.

magazijnier bevestigt zijn nummer één positie van vorig jaar en blijft de populairste studentenjob.

tabel 2

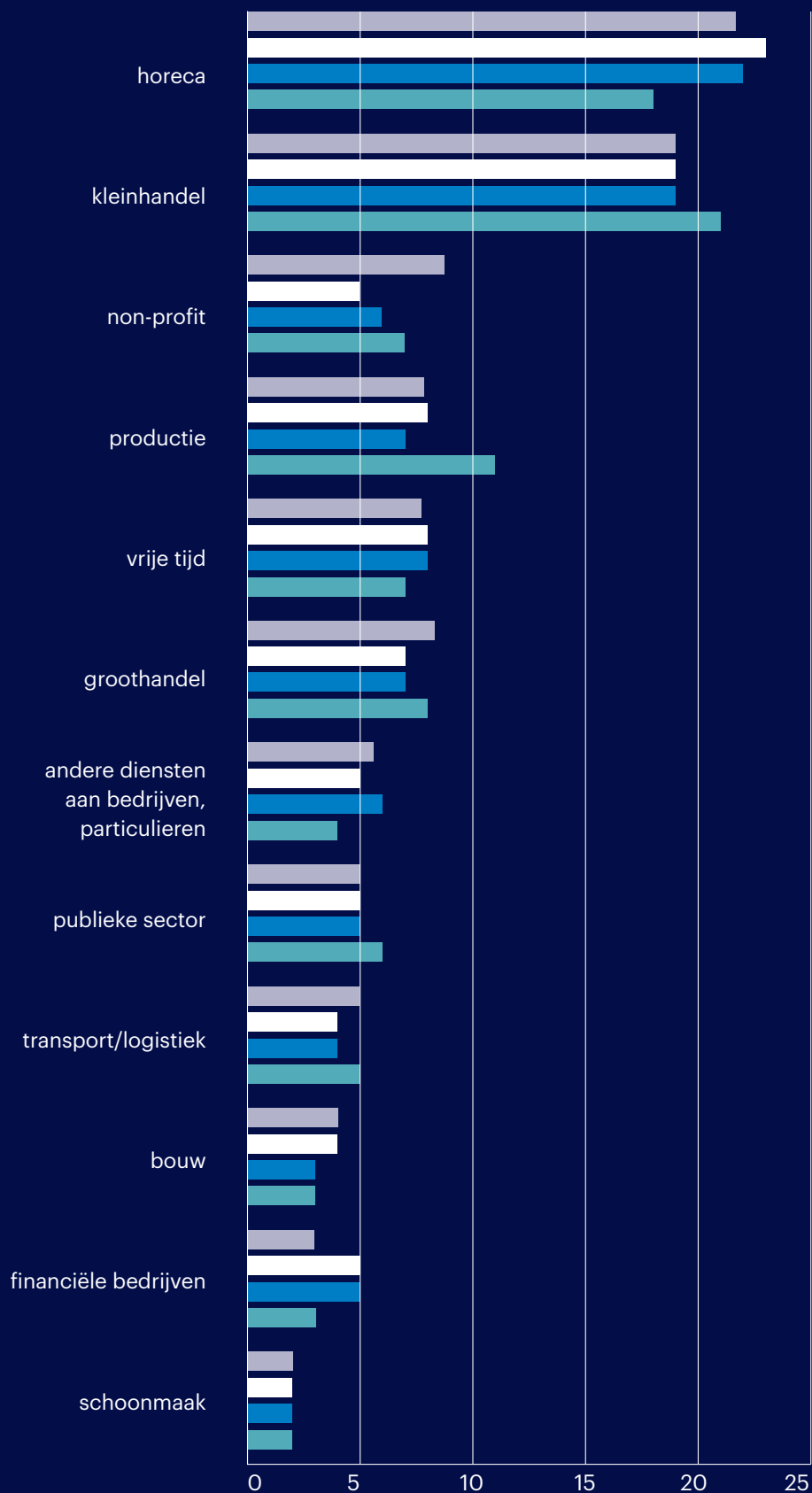
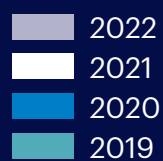
de meest uitgevoerde studentenjobs (aandeel)

1. magazijnier	12%
2. kassier(ster)	9%
3. administratief bediende	9%
4. rekkenvuller	8%
5. arbeider in een productiebedrijf	7%
6. schoonmaker/schoonmaakster	6%
7. ober	6%
8. keukenhulp	5%
9. monitor, animator, redder, ...	4%
10. hulp in de zorgsector	4%

Rekkenvuller springt dus van plaats zes naar vier en na een jaartje afwezigheid vinden we ook hulp in de zorgsector terug in de top 10. Dit jaar werden er ook twee nieuwe jobs die veel actualiteit halen toegevoegd: (fiets)koerier en het geven van bijlessen. Zij scoorden beide 2%.

grafiek 4

in welke sectoren
werken de studenten?
(in %)



het aandeel studenten dat werkt in een groot bedrijf is de voorbije jaren afgenomen.

Als we kijken naar de grootte van de bedrijven waar de studenten werken, valt op dat 20% werkt in bedrijven met meer dan 100 werknemers. 34% is in de weer in een middelgroot bedrijf (11-50 werknemers). Kleine bedrijven (tot 10 werknemers) nemen 36% van de studenten voor hun rekening. Doorheen de jaren zien we een lichte verschuiving van groot naar klein. Het aandeel studenten dat werkt in een groot bedrijf is de voorbije vijf jaar afgenomen van 25% naar 20%.

hybride werken blijft

Vorig jaar stelden we een interessante nieuwe trend vast bij de werkende studenten. De coronapandemie zorgde ervoor dat telewerk zijn intrede deed bij studenten. Ook nu heeft bijna één op vier studenten (24%) het afgelopen jaar telewerk toegepast. Vorig jaar was dat nog 30%. Bij 13% ging het om 100% telewerk (tegenover 19%) en bij 11% over een mix van tele- en kantoorwerk (tegenover 11%). De daling is dus met name te wijten aan het aantal studenten dat 100% heeft getelewerkt. Het aandeel dat hybride heeft gewerkt bleef stabiel.

Telewerk vond overigens plaats binnen alle leeftijdscategorieën: het kwam het vaakst voor bij 25-plussers (42%). Maar ook 10% van de min 18-jarigen paste één of andere vorm van telewerk toe. Dat is wel een daling met 7 pp. ten opzichte van het jaar voordien.

grafiek 5

telewerk vond plaats binnen alle leeftijdscategorieën.

	Ja, 100% telewerk	Ja, een hybride vorm
<18 jaar	3%	7%
18-21 jaar	11%	11%
22-25 jaar	22%	12%
>25 jaar	18%	24%

Voor meer dan driekwart van de studenten (76%) was telewerk niet mogelijk. Dat ligt een pak hoger dan het percentage op de totale arbeidsmarkt. Het hoeft ook niet te verbazen als we naar het lijstje van meest uitgevoerde studentenjobs kijken.

Desalniettemin lijkt het erop dat thuiswerken, al dan niet in een hybride werkvorm, blijvend zijn ingang heeft gevonden binnen studentenarbeid.

één op de vier studenten geeft aan telewerk te hebben toegepast.

2.3 hoe zoeken en vinden studenten hun job?

Over het algemeen merken we weinig verschil als we kijken via welke kanalen studenten op zoek gaan naar een studentenjob:

1. familie (47%)
2. vrienden en kennissen (42%)
3. jobsites (41%)
4. uitzendkantoor (40%)

De terugval van jobsites van plaats één naar drie is deels te verklaren door het toevoegen van LinkedIn (5%). In het verleden viel dit nog onder de noemer jobsite. De impact van LinkedIn blijft dus nog eerder beperkt.

Social media (30%) en jobapps (21%) winnen aan belang. Sinds 2018 stegen zij respectievelijk 8% en 5%. VDAB/Forem/Actiris (19%) en de scholen (19%) blijven quasi stabiel.

De eigen familie en vrienden en kennissen blijven met voorsprong de belangrijkste kanalen omeen studentenjob te vinden (25% en 16%). Daarna volgen - opvallend - de spontane sollicitatie (13%) en de uitzendkantoren (12%). Jobsites (9% ten opzichte van 12%) verliezen duidelijk aan efficiëntie. Social media stijgt licht (7% ten opzichte van 5%). Jobapps blijken niet bijster efficiënt. Ze worden veel aangewend, maar leiden nog niet zoveel naar een job (3%).

2.4 aandeel studenten zonder contract aan het werk neemt af

In vergelijking met de bevraging van vorig jaar is het aantal studenten zonder contract duidelijk terug afgenomen naar het niveau van de jaren voordien. Vorig jaar werkte 26% nog zonder contract. Dit jaar gaat het om 19%. Ook bij de studenten jonger dan achttien ging het de afgelopen jaar de verkeerde kant uit. Vorig jaar werkte maar liefst 43% zonder contract. Dat was bijna een verdubbeling ten opzichte van 2017 (22%). Dit jaar duiken we terug onder dat niveau (21%).

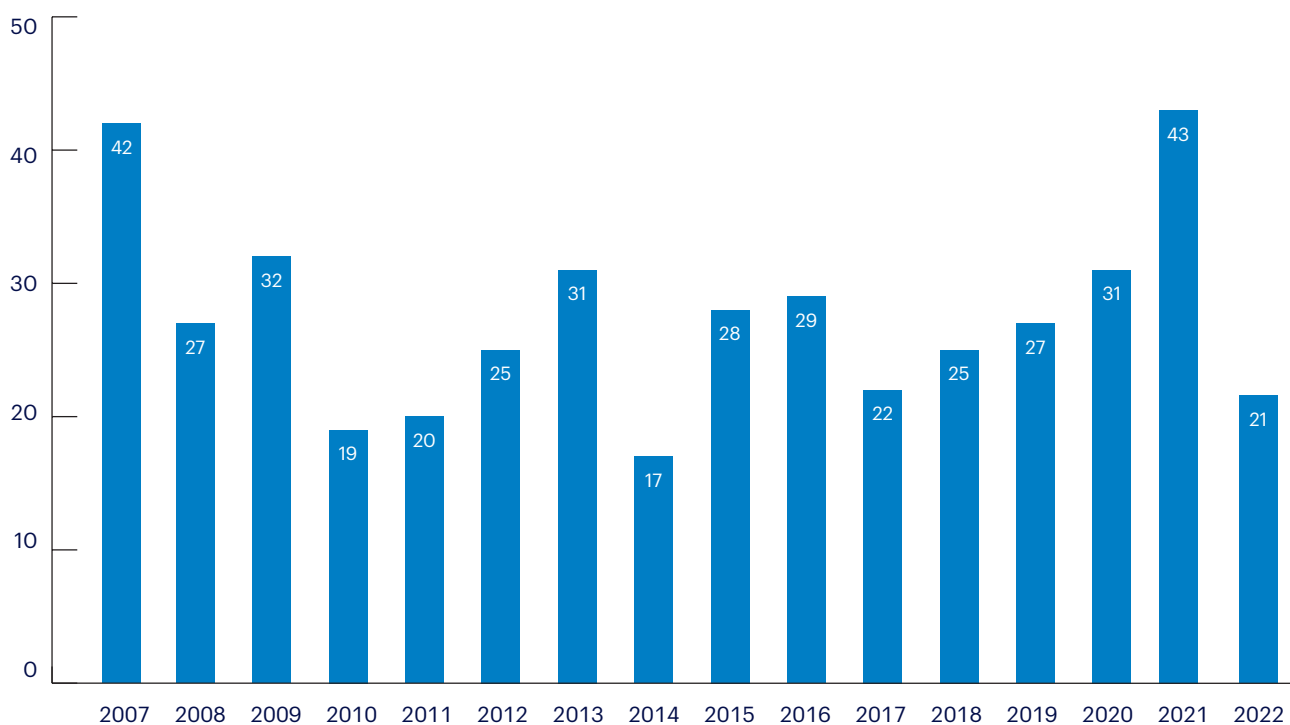
Het grootste aandeel studenten zonder contract vinden we in 'vrije tijd' (29%). Ook in kleine bedrijven (maximaal tien werknemers) loopt dit aandeel op (51%).

De plotselinge opstoot in de studie vorig jaar van studenten die werkten zonder contract was dus wellicht te linken aan corona. Nu bevinden we ons opnieuw op een normaal, maar nog steeds hoog niveau.



grafiek 6

evolutie aandeel min 18-jarigen zonder contract (in %)



Hoewel drie wetswijzigingen de studentenarbeid (voor zowel studenten als hun werkgevers) een pak interessanter¹ hebben gemaakt en de risico's van zwartwerk niet opwegen tegen de voordelen van de huidige regeling, gaat vandaag nog altijd één op de vijf studenten jonger dan achttien aan het werk zonder contract.

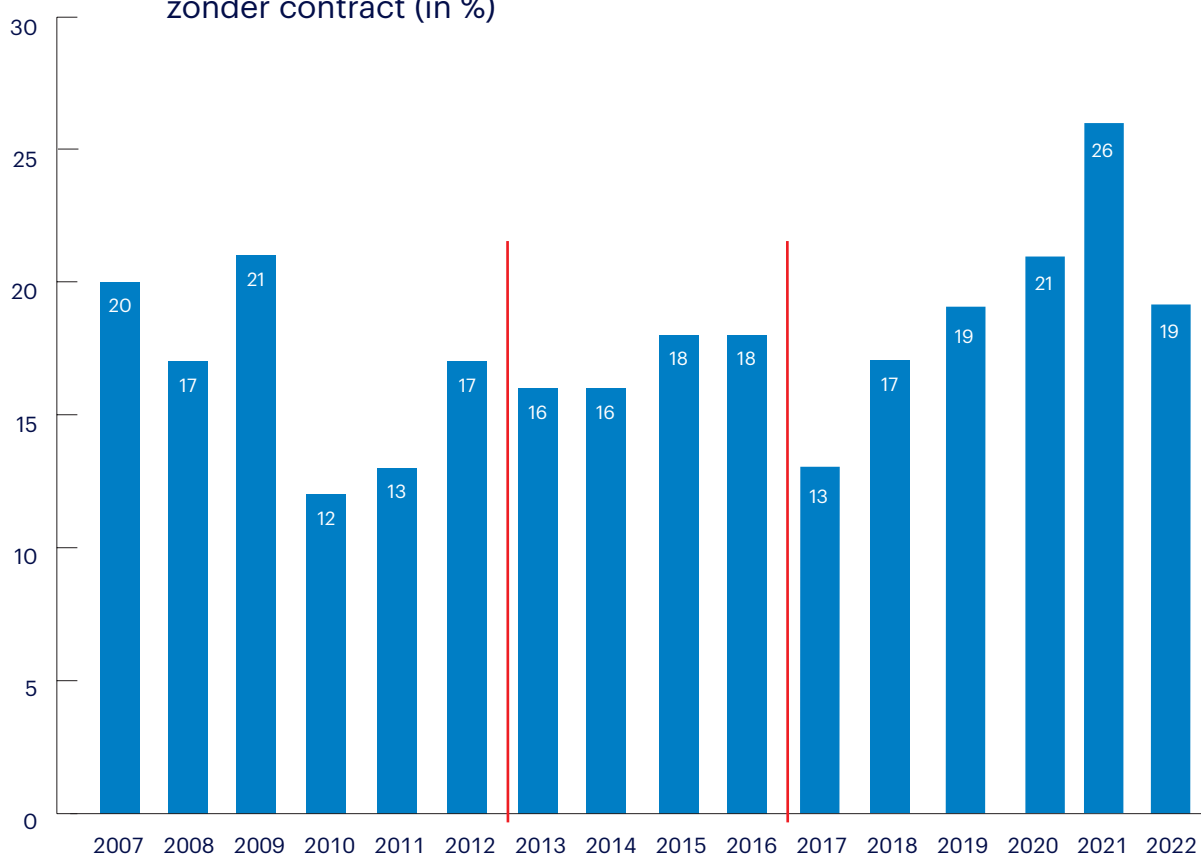
¹ Vrijstelling van alle sociale lasten (met uitzondering van een solidariteitsbijdrage), uren in plaats van dagen.

Onderstaande grafiek toont de evolutie van het zwartwerk bij de jobstudenten. De rode lijntjes geven aan op welke momenten drie wetswijzigingen studentenarbeid interessanter hebben gemaakt. Daarmee namen ze een belangrijke voedingsbodem van zwartwerk weg. De voordelige regeling² sinds 1 januari 2017 maakt studenten inschakelen bijzonder

interessant. Daarom is het onbegrijpelijk dat bedrijven nog ongeveer een vijfde (19%) van alle studenten en 21% van de min 18-jarigen aan het werk zetten zonder contract, met alle risico's van dien. We kunnen enkel vaststellen dat de verschillende versoepelingen niet hebben geleid tot een structureel terugdringen van zwartwerk.

grafiek 7

evolutie aandeel studenten zonder contract (in %)



² Studenten met een studentencontract mogen per jaar 475 uur aan de slag.

wordt het contract gerespecteerd?

Als er een contract is, wordt dit dan gerespecteerd? Grotendeels wel. 85% geeft aan dat het contract werd gerespecteerd. De respondenten geven een gemiddelde score van 8,4 op 10. Dit is een lichte stijging in vergelijking met vorig jaar (8,2).

met welk soort contract werken de studenten?

Studentenarbeid is een bijzonder flexibele arbeidsvorm. 14% van de studenten werkt met een uurcontract, 27% heeft een dagcontract, 27% een weekcontract en 33% een maandcontract. De verhouding is nagenoeg ongewijzigd in vergelijking met vorig jaar.

2.5 het gemiddeld uurloon van mannen en vrouwen

Als we ons baseren op de mediaan qua uurloon (12 euro), verdienen mannen en vrouwen evenveel. Nemen we het gemiddelde als uitgangspunt, dan strijken mannen ongeveer één euro meer op dan vrouwen (respectievelijk 13,5 en 12,4 euro per uur).

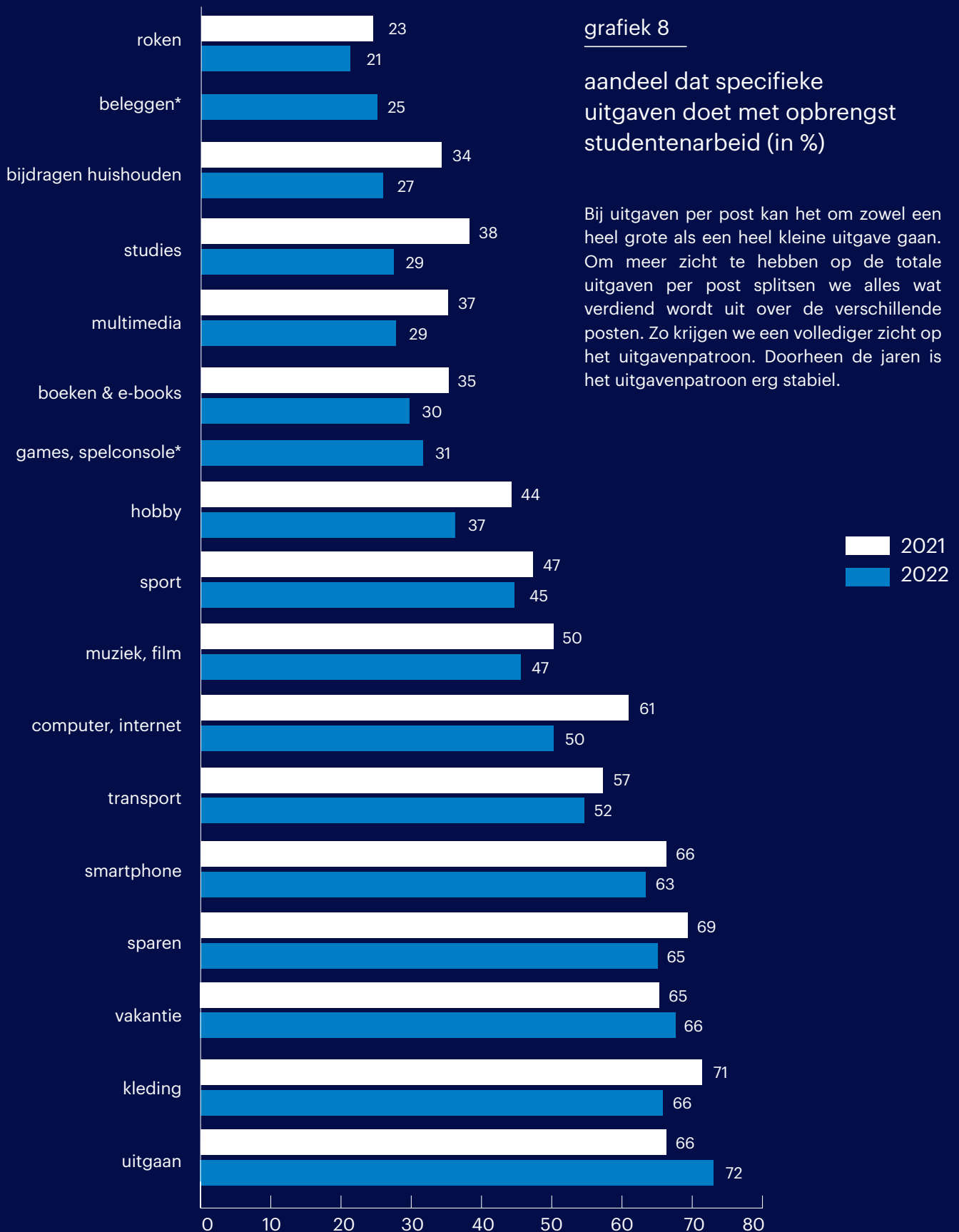
Hoewel het gemiddelde uurloon ongeveer een halve euro daalde, verdienen de studenten nooit meer. Het gemiddelde inkomen ligt op 2.899,20 euro per jaar. Jongens (2.989 euro) verdienen meer dan meisjes (2.812 euro).

Vlaamse studenten (3.126 euro per jaar) verdienen gemiddeld beduidend meer dan hun Brusselse (2.368 euro per jaar) en Waalse collega's (2.580 euro per jaar).

2.6 wat men verdient, dient voor leuke dingen of wordt gespaard

Het uitgavenpatroon van de studenten vertoont een grote constante. Op jaarbasis zijn de verschillen minimaal, zelfs op iets langere termijn is er nauwelijks een evolutie te bespeuren. In België werken studenten vooral om leuke dingen te doen, te kopen en te sparen. Er is op het eerste gezicht wel een redelijk groot aantal studenten die via betaald werken bijdragen aan het gezinsbudget (27%) of deels de eigen studies financieren (29%). Beide namen overigens af ten opzichte van vorig jaar (7 pp. en 9 pp.).

Als we alle uitgaven samen nemen en uitsplitsen per categorie, gaat nog 8% naar studies en gezinsbudget samen. Deze situatie is minder voor de hand liggend dan het lijkt. In heel wat landen gaat een groot deel van het inkomen via studentenarbeid naar de financiering van de eigen studies. De bijdragen aan het gezinsbudget stegen, voor het eerst sinds 2017 opnieuw, van 73 euro naar 86 euro. In 2017 was dit bedrag nog 110 euro.



grafiek 8

aandeel dat specifieke uitgaven doet met opbrengst studentenarbeid (in %)

Bij uitgaven per post kan het om zowel een heel grote als een heel kleine uitgave gaan. Om meer zicht te hebben op de totale uitgaven per post splitsen we alles wat verdiend wordt uit over de verschillende posten. Zo krijgen we een vollediger zicht op het uitgavenpatroon. Doorheen de jaren is het uitgavenpatroon erg stabiel.

2021
2022

tabel 3

bedrag dat gemiddeld
gespendeerd wordt
per uitgavenpost

uitgaan, bioscoop	10%
kleding	9%
vakantie, reizen	9%
sparen	9%
smartphone	8%
transport	7%
laptop, tablet	7%
muziek, film (spotify, netflix ...)	6%
sport	6%
hobby	5%
gaming (games, spelconsole,...)	4%
boeken, e-books	4%
multimedia, tv	4%
studies	4%
bijdragen gezinsbudget	4%
beleggen	3%
roken	3%

welke verschillen zijn er per subgroep?

Jongens geven aan meer uit te geven aan smartphones, computerspullen, muziek, sport, games, multimedia, beleggen en sigaretten. Meisjes geven op hun beurt dan weer meer geld uit aan uitstapjes, kleding, vakantie, sparen, vervoersmiddelen en boeken.

Jongere studenten spenderen meer aan uitstapjes en computerspullen dan oudere studenten.

2.7 korte termijn primeert

Met welke factoren houden studenten rekening in hun zoektocht naar een studentenjob? Hét belangrijkste criterium bij de keuze is - zoals steeds - het geld dat ze ermee kunnen verdienen. Het salaris is doorslaggevend, ruim voor de werksfeer, nabijheid van de job of de sector. Ervaring opdoen komt slechts op de vijfde plaats van belangrijkheid.

tabel 4

waarom kies je voor
een bepaalde studentenjob (in%)
(frequentie en belang)?

	frequentie ¹	belang ²
loon	97	38
werksfeer	87	16
nabijheid van de job	80	13
sector	79	12
ervaring opdoen	71	11
mogelijkheid om veel uren te werken	66	9
job in dat bedrijf in toekomst	56	9
geen weekendwerk/ avondwerk	51	9
maatschappelijke rol van de organisatie	50	9

¹frequentie: aandeel studenten die dit kenmerk vermelden

²belang: gemiddeld belang van dit kenmerk

We gingen ook na wat studenten heel concreet belangrijk vinden aan een studentenjob. Hieruit blijkt andermaal dat ze het loon van hun studentenjob het belangrijkste vinden (8,1 op 10). Ook helemaal bovenaan: voldoende info krijgen over de jobinhoud (8,1).

Andere belangrijke factoren zijn de werkmiddelen en een omgeving die hen toelaat de job goed te doen (7,9), de relatie met de directe baas (7,8), de werksfeer (7,8) en voldoende info krijgen over de veiligheidsvoorschriften en -maatregelen (7,7).

Kortom: studenten werken om geld te verdienen. Ze hechten wat minder belang aan de jobinhoud. Dat ze toch gemotiveerd zijn om het goed te doen, blijkt uit het feit dat ze veel belang hechten aan goed geïnformeerd te zijn en een omgeving willen die hen toelaat de job goed te doen.

2.8 hoge tevredenheid

Met een score van 7,8 op 10 (tegenover 7,5 in 2021) zijn studenten globaal genomen vrij tevreden over hun laatste studentenjob. Voldoende informatie over de jobinhoud is hierbij essentieel, net als goede werkmiddelen, een werkomgeving die het mogelijk maakt om de job goed uit te voeren en een loon naar

verhouding van het geleverde werk. Hoewel de algemene tevredenheid stabiel blijft, merken we voor alle deelaspecten een lichte stijging op.

Net als vorig jaar polsten we ook dit jaar naar hoe studenten de informatie hebben ervaren die ze kregen over veiligheidsvoorschriften en -maatregelen in verband met COVID-19. Met een score van 7,6 scoort dit net zoals vorig jaar in lijn met de algemene info over veiligheid (7,5).

tabel 5

globale tevredenheid en tevredenheid over diverse aspecten van de studentenjob (op schaal van 0 tot 10)

	2022	2021	2020	2019	2018
globaal	7,8	7,5	7,5	7,6	7,7
voldoende info over inhoud werk	7,8	7,4	7,5	7,5	7,8
werkmiddelen en werkomgeving	7,8	7,4	7,6	7,6	7,8
salaris in verhouding tot werk	7,7	7,3	7,5	7,5	7,7
relatie directe chef	7,6	7,3	7,4	7,3	7,6
werksfeer	7,6	7,3	7,4	7,4	7,6
voldoende info over veiligheidsvoorschriften en -maatregelen in verband met COVID-19	7,6	7,3	-	-	-
voldoende info over veiligheid	7,5	7,4	7,4	7,2	7,4
interessant werk	7,2	7,0	7,0	6,9	7,0
voldoende info over rechten/plichten	7,1	7,0	6,9	6,8	7,0



2.9 negatieve invloed op studieprestaties, positieve invloed op mentaal welbevinden

Door te werken tijdens de studies verdienen studenten niet alleen geld. Ze verwerven ook competenties die later van pas kunnen komen op de arbeidsmarkt. Een negatief gevolg kan zijn dat ze te weinig studeren. Wat denken de jongeren daar zelf van?

De voorbije jaren vroegen we of studenten vonden dat studentenarbeid een negatieve invloed had op hun studieprestaties. Kijken we naar de resultaten van dit jaar, dan gingen iets minder studenten daarmee akkoord. 27% van de bevroegde studenten gaf een score van 6 of meer. Vorig jaar was dat nog 32%.

Voor het eerst polsten we ook naar de impact van studentenarbeid op het mentaal welbevinden van studenten. Iets meer dan de helft (55%) geeft daar een score hoger dan 6.

2.10 betuttelende ouders

Ouders blijken een redelijk belangrijke rol te spelen in de wereld van het studentenwerk. Ze blijken jobs te zoeken (maar liefst 47% van alle studenten zoekt een studentenjob via de familie), te solliciteren en een stuk van de administratie over te nemen. Een kwart van de studenten (25%) geeft aan dat de ouders het merendeel van die taken op zich nemen.

Opvallend: ouders betuttelen hun zonen een stuk meer dan hun dochters (34% tegenover 17%) als het over studentenwerk gaat. Ook kotstudenten worden administratief vaker bijgestaan door hun ouders dan zij die nog thuis wonen (28% versus 21%).

2.11 toekomstplannen op de arbeidsmarkt

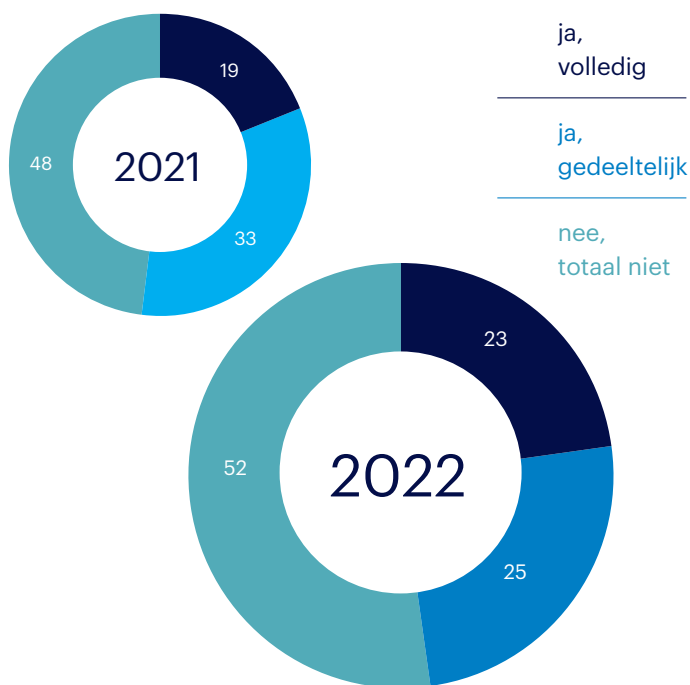
studentenjob in functie van studiekeuze

Toekomstmogelijkheden spelen slechts een kleine rol bij het kiezen van een studentenjob: slechts 48% kiest voor een studierelevante bijbaan. Vorig jaar gaf voor het eerst meer dan de helft van de studenten (52%) aan de keuze van een studentenjob, gedeeltelijk of volledig, te maken in functie van hun studiekeuze.

Wat positief is: het aantal studenten dat aangeeft de keuze van een studentenjob volledig te laten afhangen van hun studiekeuze, stijgt (23% versus 19%). Het aantal studenten dat de keuze slechts gedeeltelijk laat afhangen van de studiekeuze daalt met 8 pp. van 33% naar 25%.

grafiek 9

aandeel studenten dat keuze van studentenjob laat afhangen van studies



Toch laten studenten enorme kansen liggen door alleen op de korte termijn te denken. Hierdoor boren ze het potentieel van studentenjobs niet ten volle aan. Jongeren die kunnen aantonen dat ze al ervaring hebben opgedaan die in het verlengde ligt van hun studies, betreden de arbeidsmarkt met een serieuze streep voor op hun concurrenten. Dit betekent dat ze op de iets langere termijn meer kans maken op een job na hun studies én dus ook meer kans hebben om snel een vast inkomen te hebben.

dezelfde werkgever geen optie na studies

82% van de studenten wil bij dezelfde werkgever aan het werk voor een studentenjob (tegenover 76% in 2021), maar slechts 33% ziet het bedrijf als een optie voor een job na de studies. In 2019 bedroeg dit aandeel 28%.

studiekeuze in functie van toekomstige job

Het belangrijkste motief voor de studiekeuze blijkt dus overduidelijk het toekomstig beroep (65%) te zijn. Bij masterstudenten (70%) ligt dit nog een pak hoger. Terwijl dit bij bachelorstudenten (61%) lager ligt. Ongeveer één op de drie studenten geeft aan een studierichting te kiezen in functie van de inhoud ervan.

Om hun toekomstplannen te bespreken op vlak van werk, rekenen studenten voornamelijk op hun ouders (68%), vrienden (57%) en familie (42%). Studiebegeleiding (9%), een psycholoog (5%) of een coach (2%) worden veel minder geraadpleegd.

kansen op de arbeidsmarkt

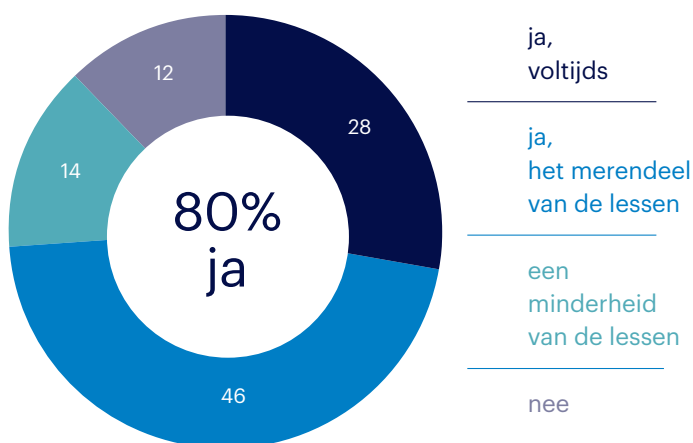
Dit jaar gingen we na hoe de studenten hun kansen op de arbeidsmarkt inschatten. 38% van hen denkt één à drie maanden na de studies werk te vinden. 25% is nog optimistischer en is ervan overtuigd dat ze binnen de maand na het afstuderen aan de slag zullen zijn. Slechts 3% van de respondenten vreest dat hij of zij meer dan een jaar na het afstuderen aan de slag zal zijn.

Studenten die pessimistisch zijn over hun kansen op de arbeidsmarkt wijten dat voornamelijk aan de economische situatie (43%) en een gebrek aan ervaring (39%). 27% denkt niet de juiste opleiding te volgen of over het juiste diploma te beschikken om snel werk te vinden en 12% geeft aan dat zijn/haar talenkennis onvoldoende is. Tot slot vreest 18% de geopolitieke situatie.

Slechts 12% van de bevroegde studenten kreeg het afgelopen jaar nooit afstandsonderwijs maar de meerderheid van studenten is vrij optimistisch dat het vele afstandsonderwijs hun kansen op de arbeidsmarkt niet zal hypothekeren.

grafiek 10

aandeel studenten dat afstandsonderwijs kreeg



hoeveel verwacht men te verdienen?

Gemiddeld verwacht men 1.731 euro netto te verdienen. Jongens zijn daarin optimistischer dan meisjes (1.813 versus 1.653 euro).

Als we vergelijken met de meest recente Salariskompascijfers van Job@ onderschatten de bevroegde studenten hun eerste nettoloon. Hoe lager het gewenste diploma, hoe pessimistischer men is over de toekomstige eerste verloning. Zij die geen hoger diploma wensen te behalen, denken 1.454,40 euro te verdienen (versus 1.839 euro). Zij die een bachelordiploma willen behalen, rekenen op 1.735 euro (versus 1.889 euro) en tot slot zij die een masterdiploma willen behalen op 1.927,60 euro (versus 1.938 euro).

studenten zijn optimistisch over kansen op de arbeidsmarkt.

wanneer wil men met pensioen?

Wat is de gewenste en verwachte pensioenleeftijd van studenten? We stelden deze vraag eerder in 2017 en waren benieuwd of dit de afgelopen vijf jaar veranderd is. De gemiddelde uittredeleeftijd bedraagt nu 60,7 jaar. In 2001 bedroeg die nog 58,4. Een analyse van het Steunpunt Werk toont aan dat de versnelling groter is sinds 2011. (Steunpunt Werk, 2021). Hoewel de algemene tendens dus is dat we allemaal langer zullen moeten werken, denken studenten hier duidelijk anders over. De wettelijke pensioenleeftijd in België ligt momenteel op 65 jaar. Die leeftijd wordt in 2025 verhoogd naar 66 en in 2030 naar 67.

Gemiddeld hopen studenten op 55 jaar op pensioen te kunnen gaan. De leeftijd waarop men denkt met pensioen te kunnen gaan ligt op 62 jaar. Beide inschattingen liggen dus onder de huidige en toekomstige officiële pensioenleeftijd en lager dan dezelfde bevraging in 2017. Toen was dat nog 57 en 65 jaar.

03

belangrijkste conclusies

- Studentenarbeid kende, net zoals de volledige arbeidsmarkt, een sterke relance. Het aandeel studenten dat werkt tijdens de zomervakantie steeg ten opzichte van vorig jaar (77% versus 64%). Ook het aantal respondenten dat werkt als jobstudent tijdens de rest van het jaar nam opnieuw toe (72% versus 63%). Nooit eerder lag het aandeel zo hoog. En nooit eerder was het verschil zo klein: slechts 5 pp. tussen de zomer en de rest van het jaar.
 - Eén vijfde van de studenten werkt buiten de vakantieperiodes met een vast uurrooster (21%). Zo'n 70% is tijdens het weekend aan de slag (15% van het totaal). 15% geeft aan tijdens de lesuren of colleges te werken. Dat is een lichte daling ten opzichte van vorig jaar (18%) maar ligt nog steeds hoger dan het jaar voordien. Dit is wellicht een rechtstreeks gevolg van de vele homeschooling en de virtuele lessen.
 - Hoewel het aantal werkende studenten terug op peil is, verloren ze wel nog heel wat uren omwille van corona. Zo geeft 33% van de bevroegde studenten die hebben gewerkt aan werkuren te hebben verloren omwille van COVID-19. Het gemiddelde verlies betreft 39% van het totaal aantal werkuren (versus 48% vorig jaar).
 - De sectoren die het meeste een beroep doen op studenten zijn overduidelijk de horeca (22%), de detailhandel (19%) en de overheid/social profit (8%). Vrije tijd (7%) en productiebedrijven (7%) vervolledigen de top 5, die trouwens ongewijzigd blijft ten opzichte van vorig jaar.
 - De meeste studenten gaan aan de slag als magazijnier (12%), kassier(ster) (9%) en administratief bediende (9%). Magazijnier bevestigt dus zijn nummer één positie van vorig jaar. Toen wipte het van de derde naar de eerste plaats. Dit hoeft niet te verbazen gezien men in de logistiek heel wat extra werk te verzetten had.
- Opvallend: de studentenjobs die het meest worden uitgevoerd, zijn net zoals vorig jaar allemaal jobs waarvan verwacht wordt dat ze in de toekomst sterk in aantal zullen afnemen. Zoals elk jaar merken we de traditionele verschillen tussen mannen en vrouwen. Zo werkt 14% van de meisjes als kassamedewerker (tegenover 4% bij jongens) en 6% in de zorgsector als monitor (tegenover 3% bij jongens). Daarentegen heeft 16% van de jongens als magazijnier gewerkt (8% bij meisjes) en 9% als arbeider (5% bij meisjes).
- 20% van de studenten werkt in bedrijven met meer dan 100 werknemers. 34% werkt in een middelgroot bedrijf (11-50 werknemers), 36% van de studenten werkt in een klein bedrijf (tot 10 werknemers). Doorheen de jaren is er een lichte verschuiving van groot naar klein. Het aandeel studenten dat werkt in een groot bedrijf (+100 werknemers) is de voorbije vijf jaar afgenomen van 25% naar 20%.
 - Studentenarbeid is een bijzonder flexibele arbeidsvorm. 14% van de studenten werkt met een uurcontract, 27% heeft een dagcontract, 27% een weekcontract en 33% een maandcontract. De verhouding is nagenoeg ongewijzigd in vergelijking met vorig jaar.

- De coronapandemie zorgde ervoor dat telewerk zijn intrede deed bij studenten. Ook nu heeft bijna één op vier studenten (24%) het afgelopen jaar telewerk toegepast. Vorig jaar was dat nog 30%. Bij 13% ging het om 100% telewerk (tegenover 19%) en bij 11% over een mix van tele- en kantoorwerk (tegenover 11%). De daling is dus met name te wijten aan het aantal studenten dat 100% heeft getelewerkt. Desalniettemin lijkt het erop dat thuiswerken, al dan niet in een hybride werkvorm, blijvend zijn ingang heeft gevonden binnen studentenarbeid.
- De eigen familie en vrienden en kennissen blijven met voorsprong de belangrijkste kanalen om een studentenjob te vinden (25% en 16%). Daarna volgen - opvallend - de spontane sollicitatie (13%) en de uitzendkantoren (12%). Jobsites (9% ten opzichte van 12%) verliezen duidelijk aan efficiëntie. Social media stijgt licht (7% ten opzichte van 5%). Jobapps blijken niet bijster efficiënt. Ze worden veel aangewend, maar leiden nog niet zoveel naar een job (3%).
- In vergelijking met de bevraging van vorig jaar is het aantal studenten zonder contract duidelijk terug afgenomen naar het niveau van de jaren voordien. Vorig jaar werkte 26% nog zonder contract. Dit jaar gaat het om 19%. Ook bij de studenten jonger dan achttien ging het de afgelopen jaar de verkeerde kant uit. Vorig jaar werkte maar liefst 43% zonder contract. Dat was bijna een verdubbeling ten opzichte van 2017 (22%). Dit jaar duiken we terug onder dat niveau (21%).
- Hoewel sinds 2004 veel meer studenten werken, gaat dit niet ten koste van hun engagementen als vrijwilliger. Het aandeel studenten dat aan de slag gaat als vrijwilliger bedraagt 32%. De doemberichten dat vrijwilligers een uitstervend ras zouden zijn, kunnen op basis van deze peiling niet bevestigd worden.
- Studenten verdienen volgens eigen schatting zo'n 2.899,20 euro per jaar (zo'n 845 euro meer dan vorig jaar). De mannelijke studenten verdienen meer dan de vrouwen (respectievelijk 2.989 euro en 2.812 euro). Dit jaar merken we ook weer een verschil inzake gemiddeld uurloon. Mannen komen gemiddeld op 13,50 euro, vrouwen op 12,40 euro.
- Van alles wat verdiend wordt door te werken, gaat 10% naar uitgaan en bioscoop. Daarnaast wordt er ook 9% gespaard. Nog eens 4% gaat naar de studies en ook de bijdragen aan het gezinsbudget zijn goed voor 4%.
- 27% van de studenten geeft aan dat werken tijdens het schooljaar een negatieve invloed heeft op de eigen studieprestaties: een score van 6 of meer op een schaal van 1 tot 10.
- Iets meer dan de helft van de studenten (55%) geeft aan dat studentenarbeid een positieve impact heeft op zijn of haar mentaal welbevinden.
- Studenten zijn globaal genomen nog steeds vrij tevreden over hun job. Die tevredenheid vertaalt zich in een gemiddelde score van 7,8 op 10. Hoewel de algemene tevredenheid stabiel blijft, merken we een lichte stijging op voor alle deelaspecten.

-
- Studenten zijn optimistisch over hun kansen op de arbeidsmarkt. 25% van de respondenten is ervan overtuigd dat ze binnen de maand na het afstuderen aan het werk zullen zijn. 38% schat in dat ze 1 à 3 maanden na de studies werk zullen vinden. Zij die pessimistisch zijn over hun kansen op de arbeidsmarkt wijten dat voornamelijk aan de economische situatie (43%) en een gebrek aan ervaring (39%).
 - 88% van de bevroegde studenten kreeg het afgelopen jaar afstandsonderwijs maar de meerderheid vreest niet dat dit hun kansen op de arbeidsmarkt zal hypothekeren.
 - Hoewel de algemene tendens is dat we allemaal langer zullen moeten werken, is de gewenste pensioenleeftijd 55 jaar en denkt men effectief op pensioen te zullen gaan op 62 jaar.
 - Eind 2021 merkten we al een toename met de helft van het aantal jobstudenten ten opzichte van recordjaar 2019. Dat werd toen gedreven door de mix van algemene schaarste op de arbeidsmarkt, de vele quarantainegevallen bij bedrijven en de traditionele eindejaarspiek in heel wat sectoren. De schaarste is niet afgenomen en sectoren die traditioneel veel studenten tewerkstellen, zoals pretparken, bioscopen en de horeca, draaien opnieuw op volle toeren. Als deze trend zich ook in de zomervakantie kan handhaven, stevenen we af op een alltime record.

—
06-2022

